

Odmítnutí dovolání

Nejvyšší soud poruší stěžovatelovo právo na soudní ochranu, pokud odmítne dovolání z důvodu vad, ačkoli ve skutečnosti vadné nebylo.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. III.ÚS 333/25 ze dne 12.3.2026)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti Ing. M.U., zastoupeného Mgr. M.Č., advokátem, se sídlem P., proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. října 2024, č. j. 20 Cdo 450/2024-692, usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 19. září 2023, č. j. 18 Co 138/2023-662, a usnesení Okresního soudu v Mělníku ze dne 10. března 2023, č. j. 17 EXE 2165/2016-590, za účasti Nejvyššího soudu, Krajského soudu v Praze a Okresního soudu v Mělníku jako účastníků řízení, tak, že usnesením Nejvyššího soudu ze dne 24. října 2024, č. j. 20 Cdo 450/2024-692, bylo porušeno stěžovatelovo právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Toto rozhodnutí se proto ruší. Ve zbylém rozsahu se ústavní stížnost odmítá.

Z odůvodnění:

I. Shrnutí podstaty nálezu

1. Ústavní soud se v tomto nálezu zabývá otázkou, zda bylo stěžovatelovo dovolání odmítnuto správně. Nejvyšší soud odmítl jeho dovolání proto, že podle něj neobsahovalo důvod dovolání, předpoklad přípustnosti dovolání ani dovolací otázku. Nejvyšší soud dospěl na základě těchto skutečností k závěru, že dovolání není přípustné. Podle Ústavního soudu však stěžovatel všechny tyto náležitosti v dovolání vymezil. Rozhodnutí Nejvyššího soudu proto porušilo jeho právo na soudní ochranu.

II. Dosavadní průběh řízení

2. Proti stěžovateli byla v roce 2016 u okresního soudu zahájena dvě exekuční řízení. První řízení se vedlo pro vymožení jistin (sp. zn. 4 EXE 63/2016) a druhé se nadále vede pro smluvní úroky a úroky z prodlení z těchto jistin (sp. zn. 17 EXE 2165/2016).

3. Stěžovatel podal v roce 2017 v obou řízeních v podstatě totožný návrh na zastavení exekuce. V návrzích argumentoval především tím, že vymáhané pohledávky podle něj byly v době podání exekučních návrhů již promlčené. Pohledávky se staly splatnými dopisem oprávněné (6. 4. 2012) a v okamžiku podání exekučního návrhu již marně uplynula čtyřletá promlčecí doba.

4. V prvním exekučním řízení (týkajícím se jistin) stěžovatel s návrhem na zastavení exekuce uspěl. Okresní i krajský soud původně tento návrh zamítly (usnesení Okresního soudu v Mělníku č. j. 4 EXE 63/2016-331 a usnesení Krajského soudu v Praze č. j. 18 Co 110/2019-509). Nejvyšší soud však tato rozhodnutí zrušil. Podle Nejvyššího soudu totiž oprávněná měla oprávnění k zesplatnění pohledávky vůči stěžovateli (usnesení č. j. 20 Cdo 3474/2020-630). V návaznosti na toto rozhodnutí byla exekuce ohledně jistin pravomocně zastavena. Soudy odůvodnily svá rozhodnutí tím, že vymáhané pohledávky byly již v okamžiku zahájení exekučního řízení promlčené. Stěžovatel byl dne 6. 4. 2012 vyzván dopisem k zaplacení dluhu a zbytek dluhu oprávněná zesplatnila dne 12. 4. 2012. K zahájení exekučního řízení dne 30. 9. 2016 tak došlo až po uplynutí promlčecí lhůty. Exekuce proto musela

být zastavena z důvodu nepřípustnosti podle § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu (usnesení Okresního soudu v Mělníku č. j. 4 EXE 63/2016-721, usnesení Krajského soudu v Praze č. j. 18 Co 52/2022-815 a usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 929/2023).

5. V druhém exekučním řízení (týkajícím se příslušenství) obecné soudy stěžovatelově návrhu nevyhověly. Okresní soud jeho návrh zamítl, krajský soud toto rozhodnutí potvrdil a jeho dovolání bylo odmítnuto jako opožděné. Podle soudů nebyl úkon oprávněné směřující k zesplatnění pohledávky vůči stěžovateli účinný a nezpůsobil splatnost pohledávky. Oprávněná ho totiž učinila v době, kdy nebyla stěžovatelovou věřitelkou (usnesení Okresního soudu v Mělníku č. j. 17 EXE 2165/2016-463 a č. j. 17 EXE 2165/2016-526 a usnesení Krajského soudu v Praze č. j. 20 Co 243/2018-508). Argumentace okresního a krajského soudu ohledně posouzení návrhů na zastavení exekuce byla shodná s argumentací v rozhodnutích týkajících se jistin (viz předchozí bod), kde však Nejvyšší soud na základě včasného dovolání zasáhl.

6. Stěžovatel podal v roce 2022 v rámci druhého řízení (ohledně příslušenství) opětovný návrh na zastavení exekuce. V tomto návrhu argumentoval především tím, že vymáhané pohledávky podle něj byly již v době podání exekučních návrhů promlčené. Stěžovatel zároveň uvedl, že tuto argumentaci potvrzují i nové skutečnosti, které původní návrh na zastavení exekuce neobsahoval, protože v té době neexistovaly. Touto skutečností je nově vydané rozhodnutí okresního soudu v prvním exekučním řízení, kterým byly pohledávky shledány promlčenými. Soudy rozhodly v obou řízeních za stejných okolností naprosto odlišným způsobem, což je nespravedlivé a nepřípustné. Pokud se promlčela jistina, promlčelo se i její příslušenství. Tato situace by nenastala, pokud by se vše vymáhalo v jediné exekuci.

7. Rozhodnutí o tomto opětovném návrhu na zastavení exekuce ve vztahu k příslušenství jsou předmětem řízení o této ústavní stížnosti.

8. Okresní soud zastavil řízení o stěžovatelově návrhu ve vztahu k období do 13. 4. 2016 (II. výrok). Ve vztahu k období po 13. 4. 2016 do zaplacení soud návrhu stěžovatele vyhověl a exekuci v rozsahu smluvních úroků a úroků z prodlení zastavil (I. výrok). Své rozhodnutí odůvodnil takto:

Ve vztahu k období do 13. 4. 2016 (II. výrok) se kvůli překážce věci pravomocně rozhodnuté nelze znovu zabývat otázkou promlčení nároku na základě stejných skutkových tvrzení. Tato otázka byla exekučními soudy již pravomocně vyřešena. Soud proto řízení o návrhu na zastavení exekuce v tomto rozsahu zastavil.

Ve vztahu k období po 13. 4. 2016 (I. výrok) tato překážka dána není. V jiném exekučním řízení okresní soud rozhodl, že nárok na zaplacení jistin, od kterých se tato příslušenství odvíjí, se dne 12. 4. 2016 promlčel (řízení sp. zn. 4 EXE 63/2016). Při promlčení nároku na zaplacení jistiny musí toto promlčení dopadat i na jeho příslušenství. Soud proto exekuci v tomto rozsahu zastavil.

9. Krajský soud zrušil I. výrok rozhodnutí okresního soudu a zcela zastavil řízení o návrhu na zastavení exekuce (II. výrok). Krajský soud odůvodnil své rozhodnutí takto:

Překážka věci pravomocně rozhodnuté dopadá na návrh z roku 2022 v plném rozsahu. Stěžovatel ve svém návrhu z roku 2017 navrhoval zastavit exekuci v celém rozsahu a tvrdil, že je vymáhaná pohledávka promlčena. Soud shledal tento návrh nedůvodným. Oba návrhy na zastavení exekuce jsou odůvodněny stejnými skutkovými tvrzeními. Předchozí nevyhovující rozhodnutí tedy vytvářejí překážku věci pravomocně rozhodnuté pro toto řízení. Soudní rozhodnutí vydané v jiné věci není skutkovým tvrzením, od kterého by se mohlo odvíjet promlčení vymáhané pohledávky a které by odůvodnilo závěr, že se návrh opírá o jiná skutková tvrzení. Tento závěr platí i navzdory tomu, že toto rozhodnutí bylo vydáno v exekučním řízení, které se týkalo stejných účastníků a bylo vedeno na

základě stejného exekučního titulu.

10. Nejvyšší soud stěžovatelovo dovolání odmítl. Stěžovatel podle soudu v dovolání řádně nevymezil důvod dovolání (§ 241a odst. 1 a 3 občanského soudního řádu), předpoklad přípustnosti dovolání (§ 237 zákona) ani dovolací otázku (§ 237 zákona). Nejvyšší soud dospěl na základě těchto skutečností k závěru, že dovolání není přípustné.

III. Argumentace stěžovatele

11. Stěžovatel podal ústavní stížnost proti rozhodnutí okresního, krajského i Nejvyššího soudu. Napadená rozhodnutí podle něj porušují jeho právo na soudní ochranu, na spravedlivý proces a na ochranu před libovůlí výkonu státní moci (čl. 2 odst. 2 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod, čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 90 Ústavy České republiky).

12. Proti výrokům o věci samé stěžovatel uvedl tyto námitky:

a) Soudy chybně uplatnily překážku věci pravomocně rozhodnuté. Podle judikatury Nejvyššího soudu nepředstavuje zamítnutí návrhu na zastavení exekuce překážku věci rozhodnuté, pokud se nový návrh opírá o skutečnosti, které tu nebyly v době původního řízení a došlo k nim až později. Naplnění důvodů pro obnovu civilního sporu v exekučním terénu má přitom podle judikatury Nejvyššího soudu za následek možnost podat znovu návrh na zastavení exekuce z téhož důvodu, aniž by byla dána překážka věci pravomocně rozhodnuté (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 4299/2018 a 20 Cdo 5537/2016). V této věci jsou důvodem pro obnovu řízení později vydaná rozhodnutí Nejvyššího soudu, podle nichž došlo k zesplatnění všech pohledávek oprávněné již 12. 4. 2012 (sp. zn. 20 Cdo 3474/2020 a 27 Cdo 408/2022).

b) Soudy se nevypořádaly s uplatněnými námitkami a pouze je paušálně odmítly s tím, že jde o věc rozhodnutou a tuto překážku nelze překonat. Soudy nezohlednily veškeré aspekty, námitky a důsledky exekučního řízení a nerozhodly v souladu s účelem a cílem relevantních norem, souvisejícími zásadami a právním řádem jako celkem.

c) Napadená rozhodnutí ignorují, že jistiny, z nichž plynou vymáhané úroky, jsou promlčené (což bylo potvrzeno v řízení sp. zn. 4 EXE 63/2016). Soudy tedy porušily zásadu, že povinnost platit úroky je vedlejším vztahem a příslušenstvím následuje osud jistiny. Pokud je promlčena jistina, musí být promlčeno i právo na související úroky.

d) Napadená rozhodnutí vytvářejí absurdní a nespravedlivou situaci, v níž budou úroky růst donekonečna a tento nekončící dluh přejde i na stěžovatelovy dědice. Exekuční tituly ukládají stěžovateli povinnost hradit úroky do zaplacení jistin. Kvůli jejich promlčení a jejich nezaplacení však podmínka "zaplacení" nikdy nenastane. Dlužníka nelze skrze úroky nutit k úhradě promlčených jistin. K této situaci došlo kvůli tomu, že soudy umožnily oprávněné, aby bezdůvodně rozdělila exekuční řízení na řízení o jistinách a na řízení o příslušenství.

e) Exekuce vůbec neměla být nařízena. Po zesplatnění všech pohledávek v roce 2012 byly splátky nahrazeny jednorázově splatnou jistinou. Oprávněná tak vede exekuci na úroky ze splátek, které v době podání exekučního návrhu v roce 2016 již neexistovaly.

f) Nejvyšší soud odmítl dovolání neoprávněně. Rozhodující právní otázka je z dovolání seznatelná a stěžovatel ji formuloval určitě a jednoznačně. Stěžovatel v dovolání řádně odkázal na relevantní judikaturu Nejvyššího soudu ohledně akcesority příslušenství a oprávněnosti opakovaného návrhu na zastavení exekuce. Stěžovatel zároveň citoval podstatné pasáže těchto rozhodnutí i související závěry krajského soudu.

g) Krajský soud v rozhodnutí uvedl, že mu není zřejmé, v jakém rozsahu se stěžovatel ve vztahu k jedné z námitek domáhá zastavení exekuce. Stěžovatel to však vysvětlil ve svém odvolání a krajský soud jej mohl na jednání vyzvat k doplnění či vysvětlení.

13. Proti výrokům o náhradě nákladů řízení stěžovatel neuvedl žádnou námitku.

IV. Vyjádření ostatních účastníků řízení a replika stěžovatele

14. Ústavní soud zaslal ústavní stížnost k vyjádření obecným soudům a oprávněné:

a) Nejvyšší soud uvedl, že dovolání bylo správně posouzeno jako nepřipustné. Stěžovatelův zřejmý nesouhlas s rozhodnutím krajského soudu se blíže nepromítl do konkrétní právní otázky. Stěžovatel zároveň vymezil přípustnost dovolání tak, že je tato otázka rozhodována Nejvyšším soudem rozdílně a zároveň jde o otázku dosud neřešenou. Jeho obsáhlá argumentace se však zároveň snaží poukázat na rozpor rozhodnutí krajského soudu s řadou rozhodnutí Nejvyššího soudu. Za těchto okolností nebylo objektivně či nestranně možné se dopátrat toho, jaký přesný právní názor krajského soudu měl Nejvyšší soud přezkoumat a proč je tento názor nesprávný. Stěžovatelem formulovaná "klíčová otázka" navíc fakticky nezpochybňuje překážku věci rozhodnuté, ale pouze upozorňuje, že zde existují důvody pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. b), g) a h) občanského soudního řádu.

b) Krajský soud uvedl, že nezpochybňuje závěry stěžovatelem uvedených rozhodnutí. Neshledává však přesvědčivé důvody odchýlit se od svého závěru, že rozhodnutí v jiné věci neprolamuje překážku věci pravomocně rozhodnuté a že stěžovatel opřel svůj druhý návrh o stejné skutečnosti jako ve svém prvním návrhu.

c) Okresní soud se k ústavní stížnosti nevyjádřil.

d) Oprávněná se k ústavní stížnosti nevyjádřila. Ústavní soud má proto v souladu se zákonem za to, že se postavení vedlejší účastnice vzdala (§ 28 odst. 2 a § 63 zákona o Ústavním soudu, ve spojení s § 101 odst. 4 občanského soudního řádu).

15. Stěžovatel v replice setrval na své pozici a argumentaci. Jeho dovolání řádně zpochybňuje otázku věci pravomocně rozhodnuté a jednoznačně vyjadřuje nesouhlas s právním posouzením věci. Dovolání obsahovalo veškeré zákonné náležitosti, označení a úryvky oponentní judikatury, stěžovatelův postoj i navrhované vyřízení věci. Nejvyšší soud však vyložil náležitosti dovolání nad rámec zákona.

V. Posouzení ústavní stížnosti

16. Ústavní soud se v tomto nálezu zabývá otázkou, zda Nejvyšší soud odmítnutím dovolání porušil stěžovatelova ústavně zaručená práva a svobody.

17. Ústavní soud musel při posouzení ústavní stížnosti nejprve vyhodnotit, zda Nejvyšší soud odmítl stěžovatelovo dovolání jako vadné nebo jako nepřipustné. Napadené rozhodnutí Nejvyššího soudu je totiž v tomto ohledu vnitřně rozporné. Závěr tohoto posouzení má přitom vliv na to, podle jakých hledisek bude Ústavní soud hodnotit ústavnost tohoto rozhodnutí a zda jsou splněny procesní podmínky k přezkumu rozhodnutí nižších soudů.

18. Ústavní soud v tomto nálezu nejprve vysvětlí, proč Nejvyšší soud ve skutečnosti neodmítl stěžovatelovo dovolání jako nepřipustné a proč by ani v takovém případě jeho rozhodnutí neobstálo (část V.1). Následně popíše, podle jakých obecných východisek přezkouvává rozhodnutí o odmítnutí dovolání z důvodu vad (část V.2.1) a proč stěžovatelovo dovolání není vadné (část V.2.2). Na závěr

Ústavní soud odůvodní, v jakém rozsahu zrušil napadená rozhodnutí (část VI).

V.1 K posouzení stěžovatelova dovolání jako nepřipustného

19. Nejvyšší soud tvrdí, že odmítl stěžovatelovo dovolání z důvodu jeho nepřipustnosti. Nejvyšší soud v napadeném rozhodnutí výslovně uvedl, že "dovolání není přípustné" (bod 9 rozhodnutí). Tento závěr později zopakoval i ve vyjádření k ústavní stížnosti. V něm uvedl, že v napadeném rozhodnutí "identifikoval důvody odmítnutí dovolání jako nepřipustného".

20. Ústavní soud naopak dospěl k závěru, že rozhodnutí Nejvyššího soudu je obsahově rozhodnutím o odmítnutí dovolání z důvodu vad. Podle Ústavního soudu je přitom odmítnutí stěžovatelova dovolání kvůli vadám protiústavní (podrobněji část V.2 nálezu).

21. Rozhodnutí Nejvyššího soudu by však neobstálo z ústavního hlediska ani tehdy, kdyby jej Ústavní soud považoval za rozhodnutí o odmítnutí dovolání z důvodu nepřipustnosti.

22. Ústavní soud ve své judikatuře opakovaně uvádí, že se přezkum ústavnosti rozhodnutí o nepřipustnosti dovolání fakticky omezuje na posouzení dvou otázek. Ústavní soud konkrétně zkoumá to, zda Nejvyšší soud neodepřel stěžovateli soudní ochranu tím, že (1) odmítl dovolání, aniž by se ve svém odůvodnění, pokud jde o jeho přípustnost, náležitě vypořádal s řádně přdestřenou právní otázkou, nebo že (2) aproboval právní výklad, který porušuje ústavně zaručená základní práva a svobody (např. nález sp. zn. IV. ÚS 634/25, bod 18; III. ÚS 2722/22, bod 18; I. ÚS 2657/18, bod 12; II. ÚS 2312/15, bod 20).

23. Ústavní soud uvádí, že kdyby považoval napadené rozhodnutí Nejvyššího soudu za rozhodnutí o odmítnutí dovolání kvůli jeho nepřipustnosti, nesplnilo by hned první z těchto podmínek - tedy náležité odůvodnění nepřipustnosti dovolání.

24. Podle judikatury Ústavního soudu musí být z rozhodnutí o odmítnutí dovolání z důvodu nepřipustnosti "patrné konkrétní důvody, které jej vedly [...] k odmítnutí stěžovatelova dovolání pro nepřipustnost" (např. nálezy sp. zn. IV. ÚS 332/24, bod 15; III. ÚS 1538/14, bod 22; II. ÚS 1257/15, bod 19).

25. Napadené rozhodnutí Nejvyššího soudu tento požadavek nesplňuje, neboť zcela postrádá odůvodnění nepřipustnosti dovolání. Nejvyšší soud v rozhodnutí nijak nereaguje na stěžovatelovu argumentaci o přípustnosti dovolání a ani se žádným způsobem nezabývá relevantní právní úpravou nebo svou dřívější rozhodovací praxí. Stručně řečeno: z napadeného rozhodnutí Nejvyššího soudu není zřejmý jediný důvod, na základě něhož Nejvyšší soud k závěru o údajné nepřipustnosti dovolání dospěl.

26. Ústavní soud shrnuje, že kdyby posoudil napadené rozhodnutí Nejvyššího soudu jako rozhodnutí o odmítnutí dovolání z důvodu nepřipustnosti, musel by jej jako protiústavní zrušit. Tento závěr však není pro posouzení stěžovatelovy ústavní stížnosti stěžejní. Rozhodnutí Nejvyššího soudu je totiž obsahově rozhodnutím o odmítnutí dovolání z důvodu vad.

V.2 K posouzení stěžovatelova dovolání jako vadného

27. Nejvyšší soud tvrdí, že odmítl stěžovatelovo dovolání z důvodu jeho nepřipustnosti (bod 19 nálezu). Podle Ústavního soudu je však z odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu zřejmé, že jej ve skutečnosti odmítl z důvodu neodstranění vad.

28. Nejvyšší soud se v napadeném rozhodnutí nijak nezabýval tím, proč je stěžovatelovo dovolání nepřipustné (bod 25 nálezu). Své odmítavé rozhodnutí vystavěl na tom, že v něm stěžovatel

nevymezil důvod dovolání (bod 9 jeho rozhodnutí a § 241a odst. 1 a 3 občanského soudního řádu), předpoklad přípustnosti (bod 11 jeho rozhodnutí a § 237 zákona) ani dovolací otázku (bod 12 jeho rozhodnutí a § 237 zákona). Nesplnění těchto formálních náležitostí způsobuje vadnost dovolání - nikoli jeho nepřipustnost. Pokud dovolání zmíněné náležitosti neobsahuje, Nejvyšší soud jej odmítne jako vadné a vůbec se nemůže zabývat jeho přípustností. Posouzení této otázky je totiž možné jen tehdy, pokud dovolání není vadné (podrobně např. nález sp. zn. I. ÚS 1585/23, bod 15).

29. Ústavní soud považuje tento vnitřní rozpor za nežádoucí. Opětovně přitom v této souvislosti připomíná, že "pokud má být rozhodování Nejvyššího soudu při posuzování přípustnosti a vad dovolání ústavně konformní, je nezbytné, aby jeho praxe byla jednotná a rozhodnutí srozumitelná. Nelze proto připustit, aby některá dovolání byla odmítnuta jako vadná z důvodu nevymezení předpokladů přípustnosti dovolání, zatímco jiná byla ze stejného důvodu odmítnuta jako nepřipustná." Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu však "ukazuje, že ne vždy [...] lze z rozhodnutí dovodit, zda jím bylo dovolání odmítnuto pro vady, nebo pro nepřipustnost" (stanovisko sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16, bod 47; III. ÚS 3117/24, bod 40; usnesení sp. zn. III. ÚS 3307/24, část III.1).

30. Ačkoli je odůvodnění napadeného rozhodnutí Nejvyššího soudu v tomto ohledu vnitřně rozporné, v souhrnu je z jeho odůvodnění zřejmé, že Nejvyšší soud odmítl dovolání z důvodu vad. Právě z tohoto hlediska proto Ústavní soud jeho rozhodnutí přezkoumá.

V.2.1 Obecná východiska k přezkumu rozhodnutí o odmítnutí dovolání z důvodu vad

31. Právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny garantuje jednotlivci právo domáhat se stanoveným postupem ochrany svých práv u nezávislého a nestranného soudu. Stanovený postup k ochraně práv není upraven v ústavním pořádku, ale v procesních předpisech podústavního práva. Pokud jednotlivec tento postup dodrží a soud přesto odmítne o jeho právu rozhodnout, poruší tím jeho právo na soudní ochranu (např. nálezy sp. zn. I. ÚS 2804/15, bod 18; I. ÚS 2723/13, bod 24; I. ÚS 3106/13, bod 9).

32. Dovolání musí kromě obecných náležitostí podání obsahovat i popis toho, jaký je důvod dovolání, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu jej dovolatel napadá, čeho se domáhá a v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 241a odst. 2 občanského soudního řádu). Tyto požadavky jsou přiměřeným požadavkem na obsah dovolání. Nejvyšší soud proto nepostupuje protiústavně, pokud kvůli jejich nesplnění dovolání odmítne (stanovisko sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16, bod 38).

33. Dovolatelé nejsou mnohdy schopni své požadavky formulovat jasně, stručně a výstižně a jejich pointa je z nestrukturovaného textu sotva seznatelná (např. nálezy sp. zn. III. ÚS 3117/24, bod 29; III. ÚS 3085/23, bod 21; I. ÚS 2904/20, bod 21). Nejvyšší soud však nesmí přistupovat k posuzování náležitostí dovolání přepjatě formalisticky, a nemůže proto odmítnout dovolání pro vady jen proto, že dovolatel určitou náležitost dovolání nevyjádřil zcela pregnantně (např. nálezy sp. zn. IV. ÚS 2048/23, bod 22; IV. ÚS 1725/23, bod 24; III. ÚS 2722/22, bod 20).

34. Obecné soudy mají totiž povinnost posuzovat splnění zákonných náležitostí podání podle jeho obsahu - nikoli podle jeho formy. Obecný soud proto postupuje přepjatě formalisticky, pokud klade důraz jen na určité systematické, logické či formulační nedostatky podání a ty pak přičítá k tíži účastníka řízení, ačkoli lze s ohledem na celkový obsah podání dospět i k závěru, že podání zákonné náležitosti splňuje. Obsah dovolání musí být důsledně posouzen ve všech jeho částech a vzájemných souvislostech (nálezy sp. zn. III. ÚS 3117/24, body 28 a 38; II. ÚS 2719/22, bod 28; IV. ÚS 410/20, body 27 až 28 a bod 32).

35. Odmítnutí dovolání kvůli vadám znamená nezvratné odepření věcného posouzení dovolání i

omezený přezkum v případném řízení o ústavní stížnosti. Z ústavního hlediska lze proto toto odmítavé rozhodnutí akceptovat jen tehdy, pokud nesplnění zákonných náležitostí nevyvolává žádné pochybnosti (např. nálezy sp. zn. III. ÚS 3085/23, bod 22; II. ÚS 1298/17, bod 20; I. ÚS 354/15, body 15 až 16).

36. Pokud existují pochybnosti o tom, zda lze věc ukončit procesním nebo věcným rozhodnutím, je třeba upřednostnit věcné rozhodnutí (např. nálezy sp. zn. III. ÚS 2668/25, bod 21; III. ÚS 647/23, bod 32; I. ÚS 785/23, bod 19). Nejvyšší soud by měl proto při pochybnostech o splnění náležitosti dovolání umožnit alespoň "kvazimeritorní" přezkum věci v podobě posouzení přípustnosti dovolání (např. nálezy sp. zn. I. ÚS 1564/23, bod 21; I. ÚS 1585/23, bod 23; III. ÚS 3085/23, bod 22).

37. Odmítne-li Nejvyšší soud dovolání jako vadné, Ústavní soud se nezabývá podstatou věci, ale tím, zda bylo dovolání skutečně vadné. Pokud Nejvyšší soud odmítne dovolání jako vadné, ačkoli vadné nebylo a Nejvyšší soud se jím mohl alespoň "kvazimeritorně" zabývat, poruší tím dovolatelovo právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (např. nálezy sp. zn. II. ÚS 3151/17, bod 15; III. ÚS 4045/16, bod 20; II. ÚS 3876/13, bod 13).

V.2.2 Použití obecných východisek na odmítnutí stěžovatelova dovolání z důvodu vad

38. Stěžovatel podle Nejvyššího soudu v dovolání řádně nevymezil (1) dovolací otázku (§ 237 občanského soudního řádu), (2) předpoklad přípustnosti dovolání (§ 237 zákona) a (3) důvod dovolání (§ 241a odst. 1 a 3 zákona).

39. Tento závěr je podle Ústavního soudu chybný. Stěžovatel totiž tyto náležitosti v dovolání výslovně vymezil nebo z obsahu jeho dovolání přinejmenším jasně vyplývají. Ústavní soud proto nyní vysvětlí, proč stěžovatelovo dovolání není z hlediska těchto náležitostí vadné.

a) K vymezení dovolací otázky

40. Dovolatel je povinen v dovolání proti konečnému rozhodnutí odvolacího soudu vymezit právní otázku, na jejímž vyřešení toto rozhodnutí závisí (§ 237 občanského soudního řádu). Podle Ústavního soudu stěžovatel tuto povinnost splnil.

41. Dovoláním napadená rozhodnutí stojí na závěru, že je v řízení dána překážka věci pravomocně rozhodnuté (shodně bod 12 napadeného rozhodnutí Nejvyššího soudu).

42. Nejvyšší soud rozhodl, že stěžovatel nepředložil k překážce věci pravomocně rozhodnuté žádnou relevantní právní otázku. Tento závěr odůvodnil tím, že stěžovatel v dovolání "nijak nezpochybňuje, že návrh na zastavení exekuce podal ze stejných důvodů jako v případě předchozího návrhu, o němž již bylo v tomto exekčním řízení pravomocně rozhodnuto" (bod 13 rozhodnutí).

43. Podle Ústavního soudu toto posouzení neobstojí. Stěžovatel se ve svém dovolání pokusil závěr o existenci překážky věci pravomocně rozhodnuté zpochybnit. Výslovně přitom uvedl, že podle něj "nelze považovat jeho návrh na zastavení řízení za identický, jaký byl jím podán v roce 2017" a že "[n]ámitka promlčení nároku uplatněná povinným v tomto řízení má odlišné i nové odůvodnění, než jaké bylo uplatněno povinným v předešlém návrhu." (strana 7 dovolání). Stěžovatel zároveň tato tvrzení podložil právní argumentací a závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu.

44. Stěžovatel věnoval otázce překážky věci pravomocně rozhodnuté celý samostatný úsek dovolání (viz část "VI. PŘEKÁŽKA VĚCI ROZSOUZENÉ" na stranách 6 až 8). Stěžovatel vystavěl tuto část na závěrech usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 4299/2018, které zde výslovně označil a přímo z něj citoval. Toto rozhodnutí se týká překážky věci pravomocně rozhodnuté při podání opětovného návrhu na zastavení exekuce a podmínek, za kterých lze tuto překážku překonat.

45. Stěžovatel uvedl, že podle tohoto rozhodnutí je nepochybné, že "dřívější rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce [...] vytváří překážku věci pravomocně rozsouzené". Stěžovatel však zároveň upozornil na to, že podle tohoto rozhodnutí "může dojít k situaci, kdy některý z účastníků řízení o zastavení exekuce [...] bez své viny v původním řízení o návrhu na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. g) nebo h) o. s. ř. nemohl prokázat právní skutečnost, která by mohla v případě svého prokázání vést k jinému rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. g) nebo h) o. s. ř.". Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí připomenul, že "ve vykonávacím řízení nelze podat návrh na obnovu řízení". V návaznosti na to proto dospěl k závěru, že "naplnění důvodů pro obnovu civilního sporu v exekučním terénu má za následek možnost podat znovu návrh na zastavení exekuce z téhož důvodu, aniž by byla dána překážka věci pravomocně rozhodnuté." Právě z těchto závěrů stěžovatel dovozuje, že v řízení žádná překážka věci pravomocně rozhodnuté není.

46. Podle zákona může účastník podat žalobu na obnovu řízení proti meritornímu pravomocnému rozhodnutí, mimo jiné tehdy, pokud existuje "rozhodnutí [...], které bez své viny nemohl použít v původním řízení před soudem prvního stupně nebo za podmínek uvedených v ustanovení § 205a a 211a též před odvolacím soudem, pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci" (§ 228 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu).

47. Ze stěžovatelova dovolání je zřejmé, že za toto nové rozhodnutí považuje usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3474/2020. Toto rozhodnutí bylo vydáno v řízení mezi stěžovatelem a oprávněnou a týkalo se jeho návrhu na zastavení exekuce ohledně jistin, od kterých se odvíjí nyní vymáhané příslušenství (bod 4 nálezu). Na základě tohoto rozhodnutí nižší soudy tuto exekuci zastavily. Rozhodnutí pochází z roku 2021, a proto v době projednávání jeho prvního návrhu na zastavení exekuce z roku 2017 neexistovalo. Podle stěžovatele toto nové rozhodnutí potvrzuje jeho argumentaci, kterou uplatnil již ve svém prvním, neúspěšném návrhu na zastavení exekuce - tedy že oprávněná provedla zesplatnění pohledávek účinně, a proto se vymáhané pohledávky promlčely ještě před podáním exekučního návrhu. Zmíněné usnesení Nejvyššího soudu tedy podle stěžovatele přináší "nový právní názor a výklad", který by měl být v řízení o jeho druhém návrhu zohledněn a kvůli němuž nelze "považovat jeho návrh na zastavení řízení za identický, jaký byl jím podán v roce 2017" (strana 7 dovolání).

48. Stěžovatelova argumentace tedy zjevně míří na otázku, zda soudní rozhodnutí vydané v exekučním řízení stejných účastníků, které skončilo zastavením exekuce ohledně jistin (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3474/2020), je skutečností, která by podle judikatury Nejvyššího soudu mohla umožnit podat opětovný návrh na zastavení exekuce vedené ohledně souvisejícího příslušenství, aniž by jeho projednání bránila překážka věci pravomocně rozhodnuté (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 4299/2018). Ústavní soud proto nesouhlasí s tvrzením Nejvyššího soudu, že "nový právní názor a výklad" uvedený v souvisejícím usnesení Nejvyššího soudu "je v tomto směru nevýznamný, není-li ani zřejmé, kam uvedenou argumentací dovolatel mířil" (bod 13 jeho rozhodnutí).

49. Závěr, že stěžovatel nevymezil k překážce věci pravomocně rozhodnuté žádnou právní otázku, protože nezpochybnil, že podal nový návrh na zastavení exekuce ze stejných důvodů jako předchozí návrh, proto podle Ústavního soudu neobstojí. Ústavní soud nepředjímá, zda je stěžovatelovo dovolání ve vztahu k této dovolací otázce přípustné nebo důvodné. Podle Ústavního soudu však nelze dospět k závěru, že stěžovatel v tomto ohledu nevymezil žádnou dovolací otázku.

50. Ústavní soud tedy shrnuje, že stěžovatel v dovolání řádně vymezil dovolací otázku (§ 237 občanského soudního řádu).

b) K vymezení předpokladu přípustnosti dovolání

51. Dovolatel musí v dovolání proti konečnému rozhodnutí odvolacího soudu uvést, který předpoklad přípustnosti dovolání je naplněn a jak konkrétně je naplněn - tedy (1) zda se odvolací soud při řešení dovolací otázky "odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu", (2) zda "v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena", (3) zda "je dovolacím soudem rozhodována rozdílně" nebo (4) zda má "být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak" (§ 237 občanského soudního řádu).

52. Stěžovatel v úvodu dovolání vymezil jeho přípustnost tím, že se podle něj krajský soud dostatečně nevypořádal s otázkou, která (3) "je dovolacím soudem rozhodována rozdílně" nebo (2) "případně nebyla zcela jednoznačně vyřešena dosud nikde" (strana 2 dovolání). Ústavní soud se nyní vyjádří k oběma těmito vymezením (body 53 až 56 a body 57 až 59 nálezu).

53. Z obsahu stěžovatelova dovolání je zřejmé, že stěžovatel ve skutečnosti vymezil a chtěl vymezit první předpoklad přípustnosti tak, že (1) "se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu". Jeho dovolací argumentace je postavena výhradně na rozporu mezi závěry rozhodnutí nižších soudů a závěry judikatury Nejvyššího soudu (výjimkou je jen argumentace v části III dovolání). Stěžovatel v dovolání popsal zpochybňované závěry nižších soudů, označil rozhodnutí Nejvyššího soudu, s nimiž jsou podle něj tyto závěry v rozporu, a řadu z těchto rozhodnutí přímo citoval. Tento závěr přitom platí i v případě stěžovatelovy argumentace ohledně překážky věci pravomocně rozhodnuté (podrobněji body 44 až 48 nálezu). Stěžovatel navíc v závěrečném shrnutí své argumentace výslovně vytkl nižším soudům, že "nezohlednily judikaturu Nejvyššího soudu" (strana 7 dovolání).

54. Nejvyšší soud ve svém vyjádření k ústavní stížnosti sám uvedl, že se stěžovatel v dovolání snažil "poukázat na rozpor rozhodnutí krajského soudu s řadou rozhodnutí Nejvyššího soudu". Žádná část jeho argumentace ani náznakem nenasvědčuje tomu, že by chtěl odvíjet přípustnost dovolání od toho, že je v judikatuře Nejvyššího soudu vnitřní rozpor. Ústavní soud proto nemůže souhlasit se závěrem Nejvyššího soudu, že "z celého textu dovolání [není] zcela zřejmé, k jaké volbě předpokladu přípustnosti se dovolatel přiklonil" (bod 10 rozhodnutí).

55. Ústavní soud si uvědomuje, že stěžovatel vyvolal tyto pochybnosti vlastním přičiněním. V úvodu totiž dovolání vymezil přípustnost dovolání tím, že je sporná otázka "dovolacím soudem rozhodována rozdílně". Tento předpoklad přípustnosti však nemíří na rozpor mezi rozhodnutím odvolacího soudu a judikaturou Nejvyššího soudu, ale na vnitřní rozpor v judikatuře Nejvyššího soudu. Záměna těchto dvou předpokladů přípustnosti není v právní praxi neobvyklá. Přesto jde o stěžovatelovo pochybení, kterému by mělo povinné zastoupení advokátem předejít. Z obsahu stěžovatelova dovolání je však jednoznačně zřejmé, že stěžovatel odvozoval přípustnost svého dovolání od toho, že "se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu". Za této situace by proto bylo odmítnutí jeho dovolání kvůli tomuto pochybení nepřipustným formalismem.

56. Nejvyšší soud ostatně ve svém rozhodnutí sám naznačil, že by mohl i navzdory výslovně označenému předpokladu posoudit přípustnost dovolání podle toho hlediska, zda se odvolací soud odchýlil od jeho ustálené rozhodovací praxe. Nejvyšší soud však uvedl, že stěžovatel toto hledisko "nejenže neohlásil, ale pro jeho faktické naplnění nelze nalézt ani oporu v jednotlivých námitkách dovolatele včetně (zde nepřítomné) specifikace rozhodovací praxe Nejvyššího soudu" (bod 11 rozhodnutí). Tento závěr je však v rozporu s obsahem stěžovatelova dovolání. Celé dovolání je totiž vystavěno na rozporu mezi závěry rozhodnutí krajského a okresního soudu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu a obsahuje výslovné odkazy na konkrétní rozhodnutí Nejvyššího soudu (bod 53 nálezu).

57. Druhý předpoklad přípustnosti dovolání stěžovatel formuloval tak, že sporná otázka "případně nebyla zcela jednoznačně vyřešena dosud nikde" (strana 2 dovolání). Nejvyšší soud k tomuto

vymezení uvedl, že by mohlo jít o "další a odlišné zákonné kritérium přípustnosti dovolání (tj. že otázka v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena), ale z citované formulace dovolání se nelze jednoznačně dobrat toho, zda to tímto způsobem dovolatel vůbec zamýšlel."

58. Takové posouzení je podle Ústavního soudu nepřipustně formalistickým. Podle Ústavního soudu je zcela zřejmé, jaký předpoklad přípustnosti tímto stěžovatel vymezil (tedy že sporná otázka "v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena"). Je logické, že pokud určitá otázka "nebyla zcela jednoznačně vyřešena dosud nikde", nebyla vyřešena ani v judikatuře Nejvyššího soudu. Není sporu, že stěžovatel chtěl touto formulací vymezit další předpoklad přípustnosti. Stěžovatel ji uvedl ve stejné větě jako první předpoklad přípustnosti. Tato věta přitom byla v dovolání uvedena hned za výslovnou citací z § 237 občanského soudního řádu, který popisuje předpoklady přípustnosti dovolání. Zákon navíc neuvádí žádný jiný předpoklad přípustnosti dovolání, s nímž by bylo možné stěžovatelovo vymezení reálně zaměnit.

59. Ústavní soud dodává, že druhý z označených předpokladů přípustnosti dovolání - tedy že sporná otázka "případně nebyla zcela jednoznačně vyřešena dosud nikde" - stěžovatel uvedl jako alternativní, podpůrný předpoklad. Takové vymezení přípustnosti přitom samo o sobě nezpůsobuje vadnost dovolání (např. nález sp. zn. III. ÚS 3085/23, body 17 a 26; IV. ÚS 2659/20, bod 21). I kdyby však bylo dovolání v rozsahu tohoto předpokladu přípustnosti vadné, nic by to neměnilo na splnění předchozího předpokladu (např. nález sp. zn. III. ÚS 3493/24, body 33 a 45).

60. Ústavní soud tedy shrnuje, že stěžovatelovo dovolání není vadné ani z hlediska vymezení předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 občanského soudního řádu).

c) K vymezení důvodu dovolání

61. Důvod dovolání se podle § 241a odst. 3 občanského soudního řádu vymezí tak, že dovolatel (1) "uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné" (body 63 až 64 nálezu) a (2) "vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení" (body 65 až 66 nálezu).

62. Stěžovatel tuto náležitost podle Nejvyššího soudu nesplnil. Nejvyšší soud však tento závěr žádným způsobem neodůvodnil. V bodě 9 svého rozhodnutí uvedl v této souvislosti pouze to, že "dovolatel nevystihl ani důvod dovolání". Ústavní soud s tímto závěrem nesouhlasí.

63. Zaprvé, stěžovatel vymezil právní posouzení věci, které považuje za nesprávné. V úvodu dovolání výslovně uvedl, že "považuje dle § 241a odst. 3 o.s.ř. za nesprávné zejména následující právní posouzení věci odvolacím soudem:". Po této větě uvedl přímé citace hlavních závěrů z odůvodnění rozhodnutí krajského soudu. Stěžovatel zároveň podtrhl pasáže, které považoval za nejspornější (strany 2 až 3 dovolání). Stěžovatel přitom v této části výslovně označil za chybný i závěr krajského soudu, že projednání jeho návrhu brání překážka věci pravomocně rozhodnuté a že se závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu vydaného v jiném řízení nemohou promítnout do posouzení splnění podmínek řízení (body A, B a E na stranách 2 až 3 dovolání). Podle Ústavního soudu tedy stěžovatel ve svém dovolání jasně uvedl, které právní posouzení věci považuje za nesprávné.

64. Způsob, jakým stěžovatel vymezil zpochybňované právní posouzení, na tomto závěru nic nemění. Zákon totiž neukládá dovolatelům povinnost popsat toto posouzení vlastními slovy. Tuto formální náležitost proto mohou vymezit i tak, že do dovolání vloží přímé citace zpochybňovaných pasáží rozhodnutí odvolacího soudu. V posuzovaném případě navíc zabíralo vymezení právního posouzení zhruba jen jednu stranu, stěžovatel v něm uvedl jen část nosného odůvodnění rozhodnutí krajského soudu a klíčové pasáže podtrhl. Nejednalo se tedy o situaci, kdy by se stěžovatel snažil vymezit zpochybňované právní posouzení tím, že by do dovolání vložil celé odůvodnění napadeného rozhodnutí a nijak se nepokusil konkretizovat jeho zpochybňované závěry.

65. Zadruhé, stěžovatel v dovolání popsal i to, v čem je podle něj právní posouzení krajského soudu nesprávné. Hned po zmíněném přehledu klíčových pasáží z odvolacího rozhodnutí totiž uvedl, že krajský soud věc "nesprávně právně posoudil" kvůli tomu, že se "dostatečně nevypořádal se všemi námitkami" a že "se izolovaně věnoval jen překážce věci rozsouzené a nezohlednil akcesoritu příslušenství, celou situaci, veškeré konsekvence a důsledky zahájení a vedení exekučního řízení ve vztahu k aktuálnímu znění exekučního titulu" (strana 3 dovolání).

66. Stěžovatel zároveň tato tvrzení podrobněji rozvedl ve zbytku dovolání. V něm se přitom zaměřil nejen na otázku překážky věci pravomocně rozhodnuté (část VI dovolání), ale i na to, že exekuční návrh byl podle něj již v okamžiku jeho podání chybný a neodpovídal exekučnímu titulu (část III), že se stěžovatel kvůli rozhodnutím nižších soudů ocitá v situaci, v níž je povinen platit vymáhané příslušenství donekonečna (část IV), a že tato rozhodnutí přehlíží akcesoritu příslušenství (část V).

67. Ústavní soud tedy shrnuje, že stěžovatelovo dovolání není vadné ani z hlediska vymezení důvodu dovolání (§ 241a odst. 1 a 3 občanského soudního řádu).

VI. Závěr

68. Ústavní soud tímto zrušil jako protiústavní napadené rozhodnutí Nejvyššího soudu [výroky I až II a § 82 odst. 1, odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Nejvyšší soud totiž tímto rozhodnutím odmítl stěžovatelovo dovolání jako vadné, ačkoli vadné nebylo. Odmítnutím dovolání tedy Nejvyšší soud porušil stěžovatelovo právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

69. Ústavní soud naopak odmítl ústavní stížnost proti rozhodnutím nižších soudů. Ústavní přezkum těchto rozhodnutí přichází v úvahu až poté, co se jimi bude řádně zabývat Nejvyšší soud. Ústavní stížnost je proto v tomto rozsahu nepřipustná. Pokud by však stěžovatel opět považoval následné rozhodnutí Nejvyššího soudu za protiústavní, může proti němu podat novou ústavní stížnost, ve které může znovu napadnout i rozhodnutí okresního a krajského soudu [výrok III, § 75 odst. 1 a § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu a např. nálezy sp. zn. IV. ÚS 2940/24, bod 20; III. ÚS 647/23, bod 45].

70. Nejvyšší soud v novém řízení znovu rozhodne o stěžovatelově dovolání. Jeho povinností bude opětovně posoudit, zda dovolání splňuje formální zákonné náležitosti. Tentokrát však již bude vázán právním názorem vysloveným v tomto nálezu (čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky). Ústavní soud dodává, že tímto rozhodnutím nijak nepředjímá výsledek posouzení přípustnosti či důvodnosti dovolání.

Další články:

- [Hospodářská soutěž \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení, dokazování](#)
- [Odpůrčí žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Prevenční povinnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydědění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Advokátní tarif](#)
- [Domácí násilí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Nahlížení do spisu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Náklady exekuce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)